

Prima lectură la „Hamlet“

Ca și la medici și polițiști, ca și la geologi și arheologi (pe meteorologi îi vom exclude oricum, din oficiu!), și la criticii de teatru apare cu timpul un fler profesional aparte, cine are „nas“ de critică putînd „mirosi“ evenimentul teatral din fașă. Cel puțin așa ne place să credem, și așa ne și explicăm prezența criticilor la momentul echivalent „primului tur de manivelă“, moment care, în teatru, pînă una-alta, rămîne tot acela al „primei lecturi“ a piesei. Și cum să nu ne explicăm prezența criticilor la prima lectură (miercuri, 16 februarie 1983), cînd pîcsa se întîmplă să fie chiar *Hamlet*, teatrul care se hotărăște s-o joace, nu altul decît Teatrul „Bulandra“, iar actorul ales pentru rolul titular, Ion Caramitru, pe care nu se poate să nu-l „vezi“ în *Hamlet*? Iar dacă vom adăuga la toate acestea numele regizorului, sau al „nebunului“, evident în sens... shakespearian — căci de fiecare dată și pentru fiecare epocă, ba și pentru fiecare generație, cineva trebuie să dea adevărul la iveală, și poate că regia actuală nici nu-și revendică în fond alt titlu de merit: —, și cînd numele acestui „nebun“ se întîmplă să fie, la rîndul lui, chiar al unuia *autentic*, așa cum ne-a convins că este, de multă vreme, Alexandru Tocilescu, să recunoaștem că „evenimentul“ are aproape toate șansele să se producă, îndreptățindu-ne să-l urmărim încă de la primii lui pași. Bineînțeles că șansele acestea țin de întreaga distribuție și de întreaga *echipă* de realizatori ai spectacolului, de *sufletul* ei și de *credința* pe care o va pune în ceea ce face.

Cît despre distribuția propriu-zisă, ea ni s-a părut foarte bine gîndită și de reală *maturitate artistică*. Atît în ceea ce-l privește pe regizor și opțiunile sale pentru anumiți interpreți, cît și în ceea ce privește disponibilitățile psiho-fizice și spirituale ale acestor interpreți pentru viitoarele sarcini artistice, specifice, cu care îi va investi spectacolul lui Tocilescu. Să nu mai lungim vorba, căci e o

distribuție de mina întîii, care nu poate să nu intereseze pe toți iubitorii teatrului românesc: Claudius, regele Danemarcei — Victor Rebengiuc, regina — Ileana Predescu, Polonius — Octavian Cotescu, Ofelia — Mariana Buruiană, Laertes — Florian Pittiș, Horatio — Ion Besoiu, Primul Actor — Adrian Georgescu, Fortinbras — Marcel Iureș. Decoruri — Dan Jitianu, costume — Daniela Codarcea.

Sigur că, totuși, ar mai trebui ceva, un fleac și o nimică toată, un biet grăunte de nebulie, care să ne surprindă din prima clipă, să ne contrarieze, pe parcurs, poate din ce în ce mai mult, dar și să ne oblige din ce în ce mai tare să-i dăm dreptate, cu atît mai mult și mai ales în final, după ultima replică. După ultima replică în general, iar în *Hamlet* după ultima replică în special, pentru că, nu-i așa... restul e tăcere.

Ei bine, *stricto sensu*, „prima lectură“ la *Hamlet* n-a avut loc. Vorba lui Tocilescu, pentru cine l-a citit ar fi fost inutil, iar pentru cine nu l-a citit „încă“, prea tîrziu. Așa că, după un prim moment de crispare în fața „exigențelor“ filmării pentru televiziune, Tocilescu redevine el însuși, cel de toate zilele și de toate nopțile, simplu, comunicativ, direct, amendindu-și orice părelnică sofisticare. Directorul Ion Besoiu își făcuse datoria citatelor celebre despre *Hamlet*, de la Goethe încoace, piesa era cunoscută pînă în exegezele ei critice de ultimă oră, actorii se preocupaseră ei înșiși să aibă asupra lor diversele ei traduceri românești, și de-abia de aici, de la această cotă de interes profesional, de intelectualitate și altitudine spirituală, discuția propriu-zisă, la obiect, putea începe. Și a și început, Tocilescu uimindu-ne din nou, de astă dată cu rigoarea interpretării și viziunii sale regizorale *posibile*, găsindu-și permanent argumentele și justificările în text, în mecanismele interne ale acestuia, în profunzimea scrutării și pătrunderii lui.

Noi sîntem însă obligați să ne încheiem însemnările acolo unde de fapt începe spectacolul, acolo unde începe să se schițeze concepția lui regizoral-scenografică. Pentru că, pînă la premieră, și începutul se cuvine să fie redat tăcerii laborioase din care va să se nască spectacolul.

V. P.

